

Nærings- og fiskeridepartementet  
Postboks 8090 Dep  
0032 OSLO

Saksbehandler: Trond Ottemo  
Telefon: 46803973  
Seksjon: Reguleringsseksjonen  
Vår referanse: 14/6240  
Deres referanse: 14/4261  
Vår dato: 25.06.2014  
Deres dato: 24.04.2014

Att:

## FORESPØRSEL OM UTREDNINGSBISTAND-ENDRING AV KVOTEÅR

Vi viser til departementets forespørsel om utredningsbistand i forbindelse med et pågående arbeid om en eventuell endring av kvoteåret.

*Hvordan ville fangstene av torsk fordelt seg utover året på de ulike fartøygruppene, jf. situasjonen før innføringen av kvotereguleringen av kystflåten rundt 1990?*

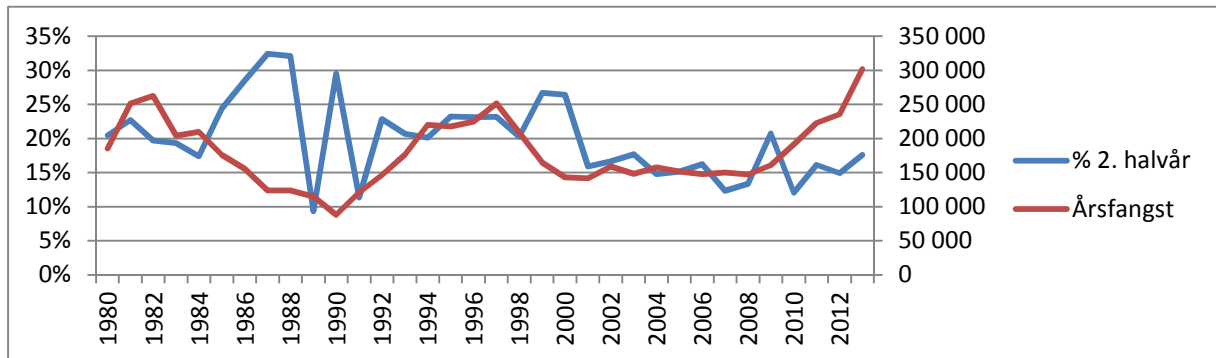
En rekke reguleringslementer har betydning for landingsmønsteret i torskefisket, og kvotereguleringen påvirker utvilsomt hvordan fangstene blir fordelt i tid og rom. Vi går derfor ut fra at hensikten med å sammenligne med situasjonen på 80-tallet må være å se på forskjeller i landingsmønsteret når en tar kvotereguleringen "ut av ligningen". Vi vil derfor innledningsvis påpeke, slik vi har gjort tidligere, at flere forhold er med på å bestemme landingsmønsteret i torskefiskeriene:

- Naturgitte forutsetninger som vær, vandringsforhold og tilgjengelighet
- Flåtestruktur, redskapsbruk og fangsteffektivitet
- Fangstkostnad per kg
- Avtaks- og markedssituasjon
- Tilgang til og lønnsomhet i alternative fiskerier
- Kvotestørrelser og reguleringsform

Dette er forhold som er under kontinuerlig endring. Det er derfor neppe grunnlag for uten videre å overføre erfaringer fra tiden før kvotereguleringen til dagen situasjon, selv om vi forutsetter fritt fiske. I det følgende skal vi likevel gi en beskrivelse av landingsmønsteret fra tiden før kvotereguleringen ble innført for konvensjonelle fartøy i torskefisket, og gjøre noen sammenligninger med dagens situasjon. Med mindre noe annet fremgår, gjelder tallene all torsk fanget nord for 62°N med konvensjonelle redskaper. Vi har valgt tilsvarende geografisk avgrensning mht. landingsstatistikk, altså landinger på strekningen Finnmark-Møre og Romsdal. Når det skilles mellom ulike flåtegrupper, er det brukt fartøyenes største lengde.

Figuren nedenfor viser torskefangster i perioden 1980-2013, og hvor stor andel som er landet i andre halvår.

Figur 1: Torskefangster tatt med konvensjonelle redskaper 1980-2013, andel andre halvår og årlig fangst.

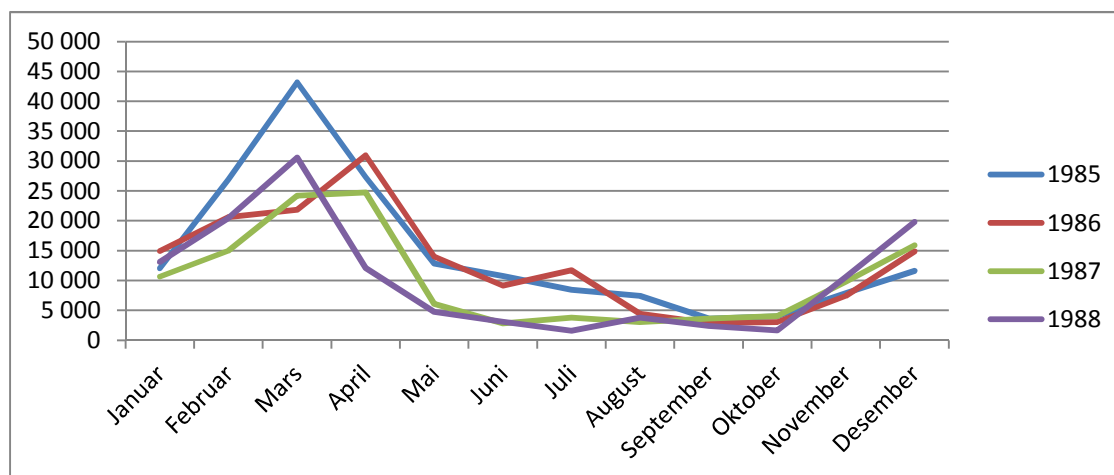


Både den totale fangstmengden og hvor stor andel som ble landet andre halvår varierer betydelig frem mot kvotereguleringen på 1990-tallet. Året 1989 fremstår som atypisk, med en andel fangst landet andre halvår som er markert lavere enn året før og året etter. Dette året ble fisket etter torsk med konvensjonelle redskaper stoppet 18. april, fordi de 96 tusen tonnene med torsk som var forbeholdt fiske før 1. september var beregnet oppfisket.

Det må også nevnes at det utover på 80-tallet ble erkjent at det konvensjonelle fisket etter torsk var blitt så effektivt at det på bakgrunn av totalkvotesituasjonen var behov for å dempe innsatsen gjennom reguleringstiltak. I 1983 ble det fastsatt en generell maksimalkvote for konvensjonelle fartøy, riktignok på 500 tonn, og dermed i praksis uten reguleringsmessig effekt. Utover på 80-tallet ble denne kvoten videreført med størrelser som varierte mellom 350 og 600 tonn. Av større betydning for landingsmønsteret var gjennomføring av fiskestopp i bestemte perioder, typisk i forbindelse med påske og jul. I 1981 ble det for eksempel gjennomført en fiskestopp i forbindelse med påsken som ble regnet som svært effektiv. Fra ukentlige landinger på over 16 000 tonn torsk, gikk registrerte fangster ned til hhv. 454 og 297 tonn i uke 16 og 17. Denne type periodestopp, helgefredning og lignende ble brukt gjennom store deler av 80-tallet, og kan derfor ha påvirket fangsttid og -sted gjennom det enkelte reguleringsår. Den reelle effekten av slike tiltak er imidlertid vanskelig å vurdere, blant annet fordi det er usikkert hvor vidt det ble kompensert for den reduserte innsatsen gjennom økt innsats utenom stopperiodene.

Figuren nedenfor viser hvordan landingene av torsk fordelte seg per måned i perioden 1985-88.

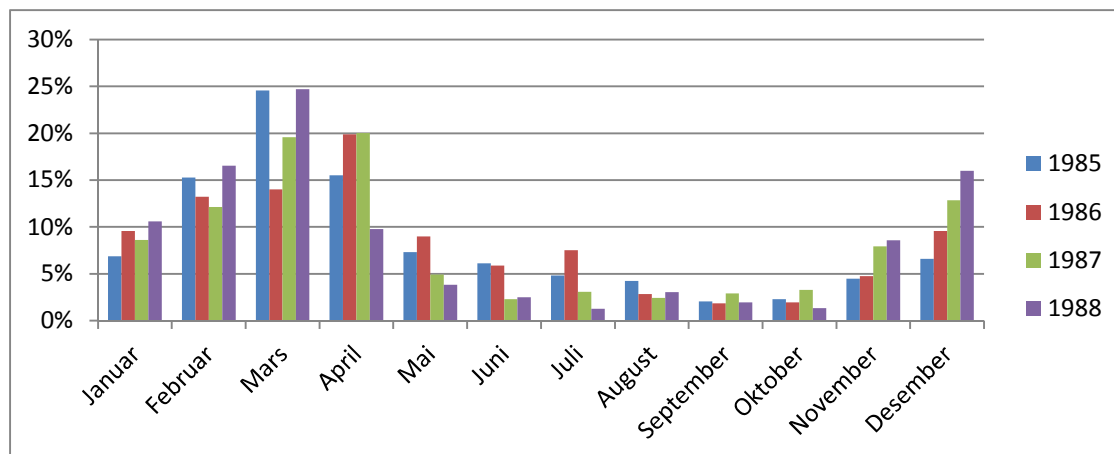
Figur 2: Fangst per måned 1985-88.



Disse årene ble det landet hhv. 172, 153, 121 og 122 tusen tonn torsk tatt med konvensjonelle redskaper. Fangstene var betydelig lavere enn i første del av 80-tallet, noe som blant annet har sammenheng med at torsken på det tidspunktet var mer tilgjengelig kystnært. 1988 ble notert som et bunnår for lofotfisket, med den laveste fangsten som var blitt registrert i Lofoten oppsynsområde siden registreringen tok til i 1859. I 1985 ble det landet ca 40 tusen tonn skrei i oppsynsområdet, tre år senere var dette redusert til ca 18,5 tusen tonn.

Figuren nedenfor angir prosentvis fordeling av torskelandinger per måned i samme periode.

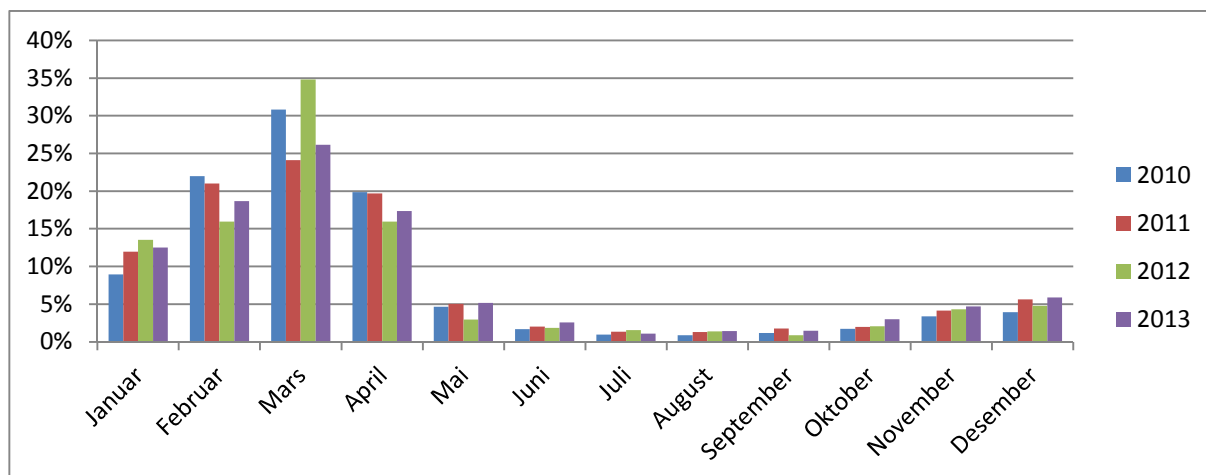
Figur 3: Andel av årlige landinger av torsk per måned i perioden 1985-88.



Andel landet torsk andre halvår for det enkelte år i perioden er 24 % (1985), 28 % (1986), 32 % (1987) og 32 % (1988), noe som gir en forskjell på 8 prosentpoeng mellom laveste og høyeste nivå. Gjennomsnittet for hele perioden er 29 % andre halvår. Dette er betydelig høyere enn nivået for de fire siste årene.

Figuren nedenfor viser landinger av torskefangster tatt med konvensjonelle redskaper per måned i perioden 2010-13. Disse årene ble det landet hhv. 192, 223, 236 og 302 tusen tonn tatt med konvensjonelle redskaper.

Figur 4: Andel av årlige landinger av torsk per måned i perioden 2010-13.

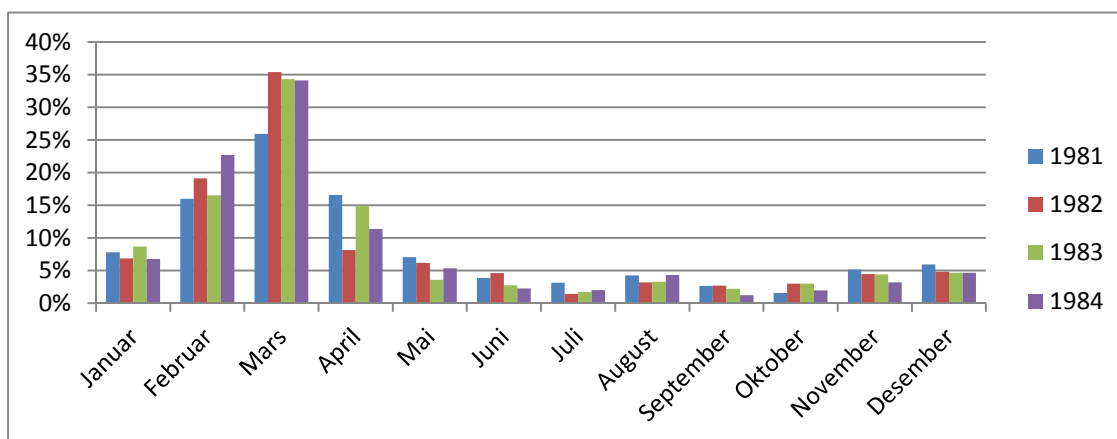


Andelen fangst landet 2. halvår i perioden 2010-13 er hhv. 12 %, 16 %, 15 % og 18 %.

Gjennomsnittet for hele perioden er 15 %. Denne perioden inkluderer år med rekordstore torskefangster. Andelen landet andre halvår ligger likevel nokså likt store deler av 2000-tallet, selv om de årlige fangstene var på et vesentlig lavere nivå, slik det fremgår av figur 1.

De totale torskefangstene tatt med konvensjonelle redskaper lå som nevnt vesentlig høyere i første del av 80-tallet enn siste del. I perioden 1981-84 varierte de mellom ca 192 og 239 tusen tonn. Dette er et nivå som ligger nærmere totalfangstene tatt med konvensjonelle redskaper i perioden 2010-13. Vi skal derfor også se på fangstfordelingen per måned i årene 1981-84.

Figur 5: Andel av årlige landinger av torsk per måned i perioden 1981-84.

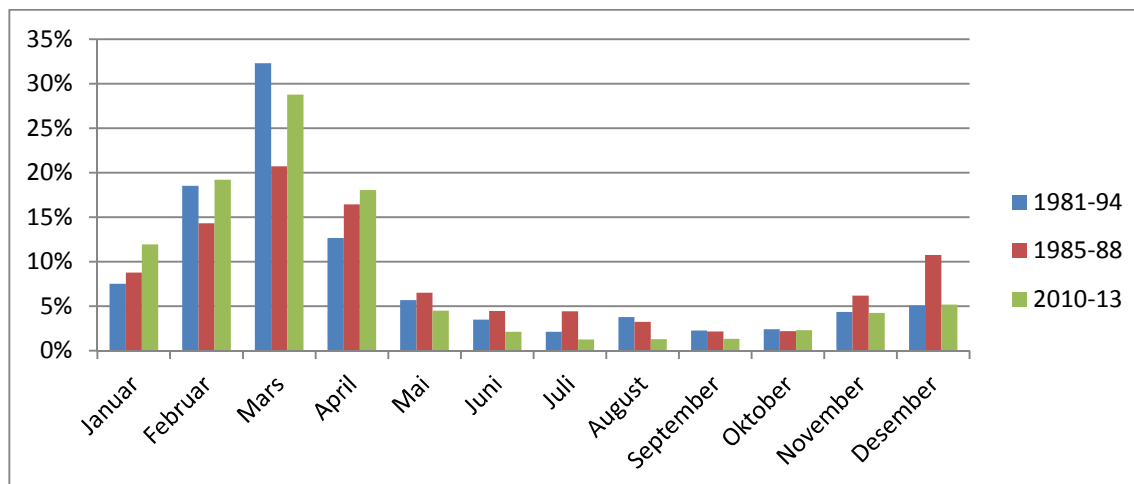


De mellomårslige variasjonene er mindre markert i denne perioden enn i årene 1985-88. En større andel av torskefangstene ble dessuten landet i skreisesongen, og oppgangen på slutten av året er mer avdempet. Andelen torsk landet andre halvår i det enkelte år er 22 % (1981), 19 % (1982), 19 % (1983) og 16 % (1984), noe som gir en forskjell på 6 prosentpoeng mellom laveste og høyeste nivå. Gjennomsnittet for hele perioden er 19 %.

Gjennomgangen viser at en sammenligning mellom dagens situasjon og tiden før kvotereguleringen utover på 90-tallet kan falle nokså forskjellig ut, avhengig av hvilke år

som sammenlignes. Figuren nedenfor viser fangstfordelingen per måned ved bruk av gjennomsnittsverdier for de tre ulike periodene.

Figur 6: Gjennomsnittlig andel av landinger per måned.



Perioden 1985-88 markerer seg med en mer dempet sesongtopp i mars-april og høyere fangstandel i desember sammenlignet med de to andre periodene. Det er små forskjeller i september-november mellom alle tre periodene. I oktober-desember er andelen landet fangst lik i årene 1981-84 og 2010-2013, mens de største månedlige forskjellene mellom disse to periodene er i januar og mars-april.

Tabellen nedenfor viser hvor store fangster som ble landet i gjennomsnitt, og andel per måned i de tre periodene.

Tabell 1: Gjennomsnittlig fangst og andel per måned.

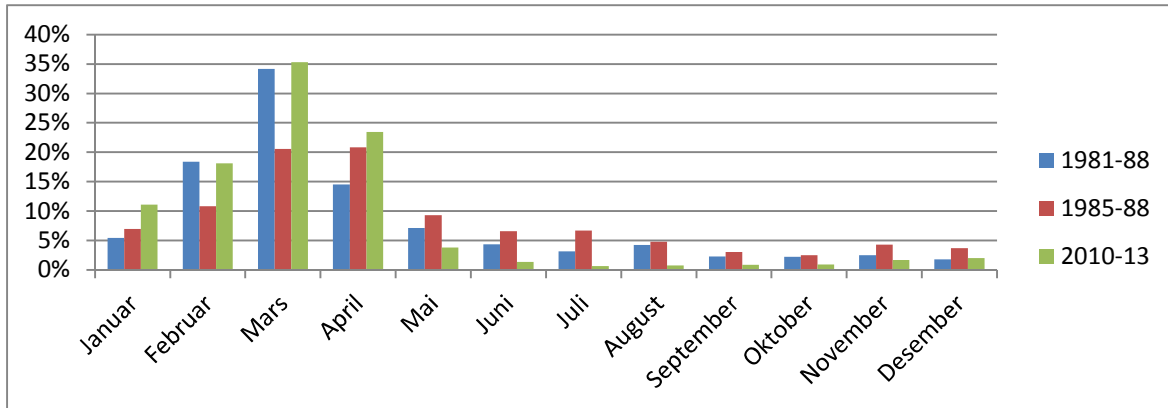
	1981-84		1985-88		2010-13	
	Fangst	Andel	Fangst	Andel	Fangst	Andel
Januar	17 381	8 %	12 678	9 %	28 379	12 %
Februar	42 905	19 %	20 717	14 %	45 708	19 %
Mars	74 837	32 %	29 942	21 %	68 422	29 %
April	29 263	13 %	23 768	16 %	42 967	18 %
Mai	13 122	6 %	9 412	7 %	10 692	4 %
Juni	8 044	3 %	6 445	4 %	4 971	2 %
Juli	4 839	2 %	6 380	4 %	2 924	1 %
August	8 744	4 %	4 659	3 %	3 019	1 %
September	5 228	2 %	3 116	2 %	3 154	1 %
Oktober	5 541	2 %	3 178	2 %	5 410	2 %
November	10 083	4 %	8 909	6 %	10 025	4 %
Desember	11 711	5 %	15 535	11 %	12 274	5 %

I perioden 2010-13 ble det i gjennomsnitt landet ca 37 tusen tonn torsk 2. halvår. Hvis vi legger til grunn fordelingen for 1981-84, så øker kvantumet til ca 48 tusen tonn. Fordelingen for 1985-88 gir ca 69 tusen tonn torsk andre halvår. Vi understreker at en slik beregning ikke gir grunnlag for å fastslå den reelle effekten av endre kvoteåret.

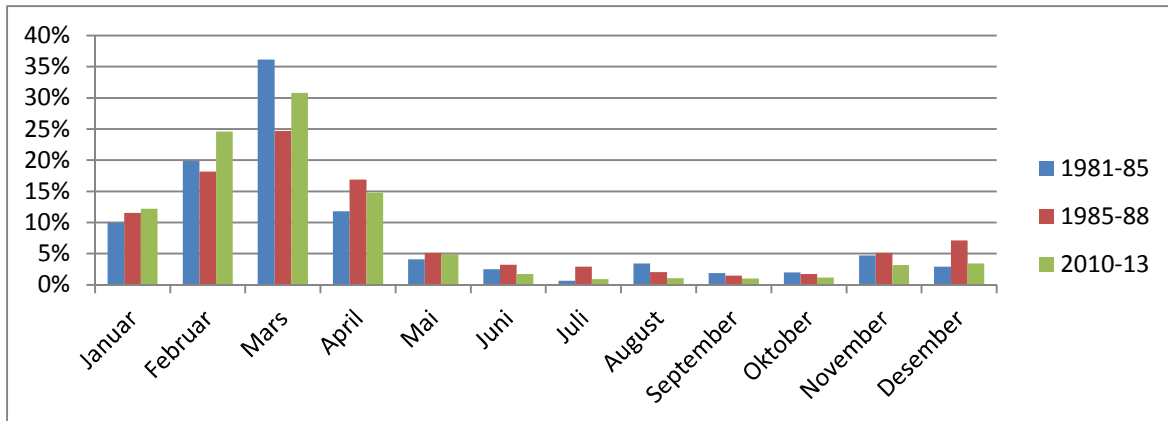
### Landingsmønsteret i ulike flåtegrupper

Hittil har vi sett på landinger for hele den konvensjonelle flåten. Figurene nedenfor viser gjennomsnittlige landinger av torsk i de tre periodene fordelt på måned og ulike fartøystørrelser. Vi minner om at inndelingen i ulike fartøygrupper er gjort ut fra fartøyenes største lengde, og at det derfor ikke tas hensyn til hvilken reguleringsgruppe det enkelte fartøy tilhører etter hjemmelslengde, og at det heller ikke skilles mellom fartøy i lukket eller åpen gruppe.

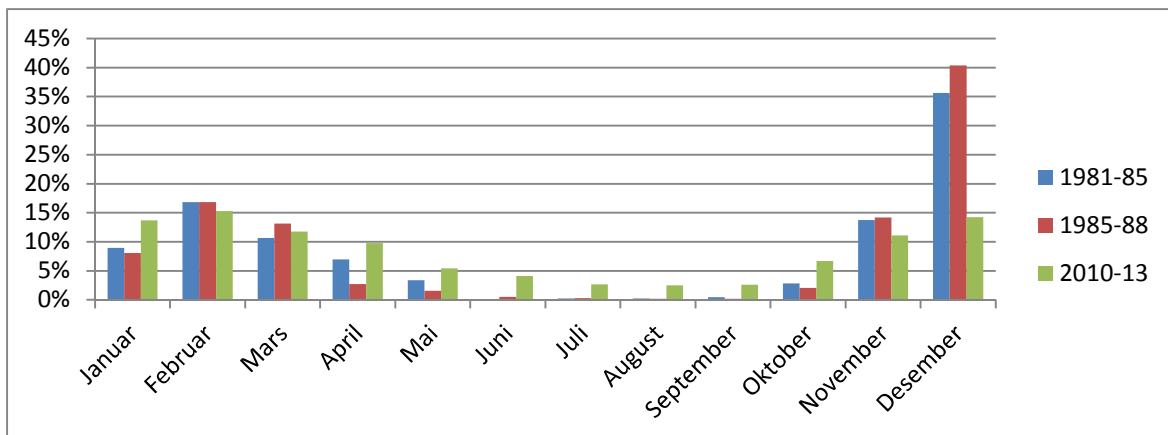
Figur 7: Gjennomsnittlige landinger per måned fra fartøy under 15 meter.



Figur 8: Gjennomsnittlige landinger per måned fra fartøy under mellom 15 og 28 meter.



Figur 9: Gjennomsnittlige landinger per måned fra fartøy over 28 meter.



For fartøy under 15 meter står årene 1985-88 frem som en periode med markert jevnere landingsmønster enn de to andre periodene. For fartøy mellom 15 og 28 meter er mønsteret noenlunde det samme, men det er mindre variasjon mellom de tre periodene. Fartøy over 28 meter skiller seg ut ved at størstedelen av fangsten landes på slutten av året på 80-tallet, mens landingsmønsteret er atskillig jevnere i perioden 2010-13. Tabellen nedenfor angir prosentfordelingen andre halvår for de ulike fartøystørrelsene.

Tabell 2: Andel torskelandinger andre halvår.

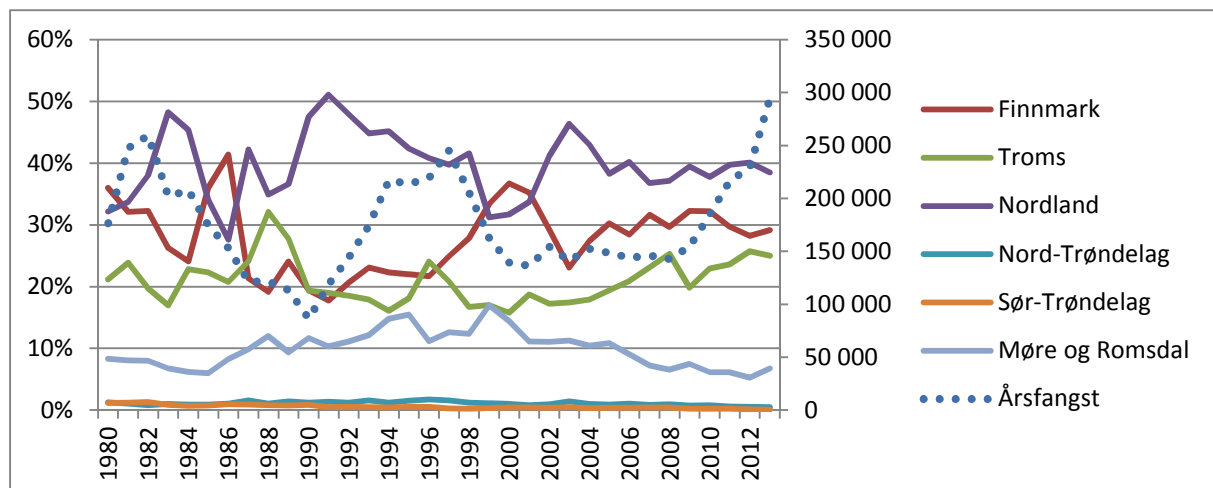
Fartøystørrelse	1981-84	1985-88	2010-13
Under 15 m	16 %	25 %	7 %
Mellom 15 og 28 m	16 %	20 %	11 %
Over 28 m	53 %	57 %	40 %

Nedgangen i andel torsk landet andre halvår gjelder alle fartøygrupper. Når en sammenstiller tall fra dagens fiske med landingsmønsteret på 80-tallet, må det tas i betraktning at det har skjedd store endringer i fiskeflåten siden den gang, med betydelig færre men mer effektive fartøy, og endrede rammevilkår bl.a. gjennom lukking av fisket, kvotereguleringer, strukturkvoteordninger og bifangst-, ferskfisk- og samfiskeordninger. Det er også forskjeller i landingsmønsteret mellom fartøy med samme gruppetilhørighet, for eksempel slik Nofima har påvist, at fartøy med strukturkvoter av torsk har et jevnere landingsmønster enn fartøy uten strukturkvote, og at fartøy som har (struktur)kvoter i pelagiske fisker har et mer intensivt torskefiske enn fartøy uten slike (struktur)kvoter.

#### Regionale (fylkesvise) forskjeller i landingsmønsteret

Vi skal nå se nærmere på hvor fangstene landes. Figuren nedenfor viser fylkesvis fordeling av landinger av torsk i perioden 1980-2013.

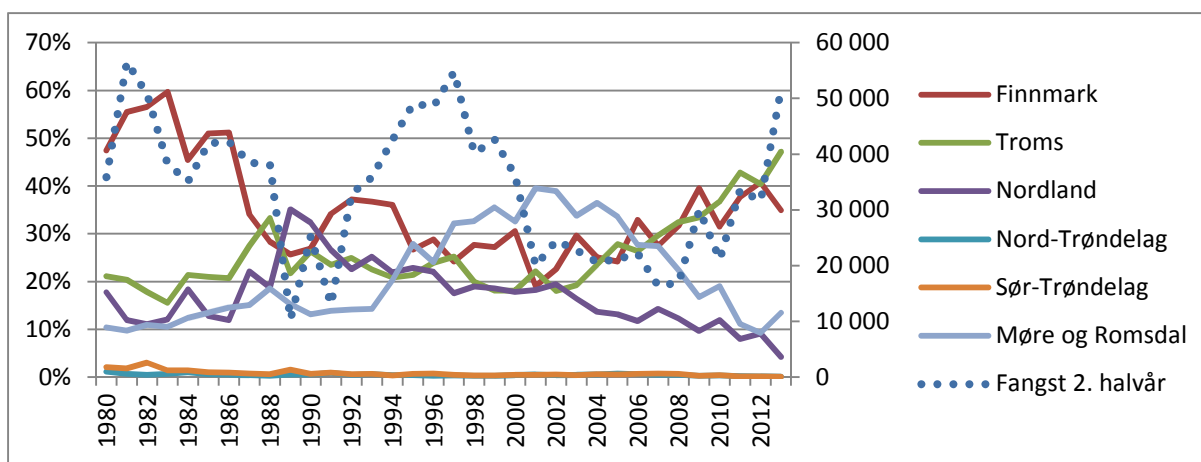
Figur 10: Årlige torskelandinger og andel landinger per fylke.



På 80-tallet varierer den fylkesvise fordelingen betydelig mellom de tre nordligste fylkene. I denne perioden varierer også totalfangstene sterkt. Fordelingen er atskillig mer stabil siste tiår, selv om kvantumet som landes dobles i denne perioden. Det er likevel en trend mot økte landinger i Troms og reduserte landinger i Møre og Romsdal. Nordland dominerer som det fylket som gjennomgående mottar størstedelen av torskefangstene. Det er også et iøynefallende trekk gjennom hele tidsrekken at når andelen som landes i Nordland stiger, så synker den noenlunde tilsvarende i Finnmark, og omvendt.

Figuren nedenfor viser fylkesvis fordeling i samme periode på strekningen Finnmark-Møre og Romsdal, men kun for fangst landet andre halvår.

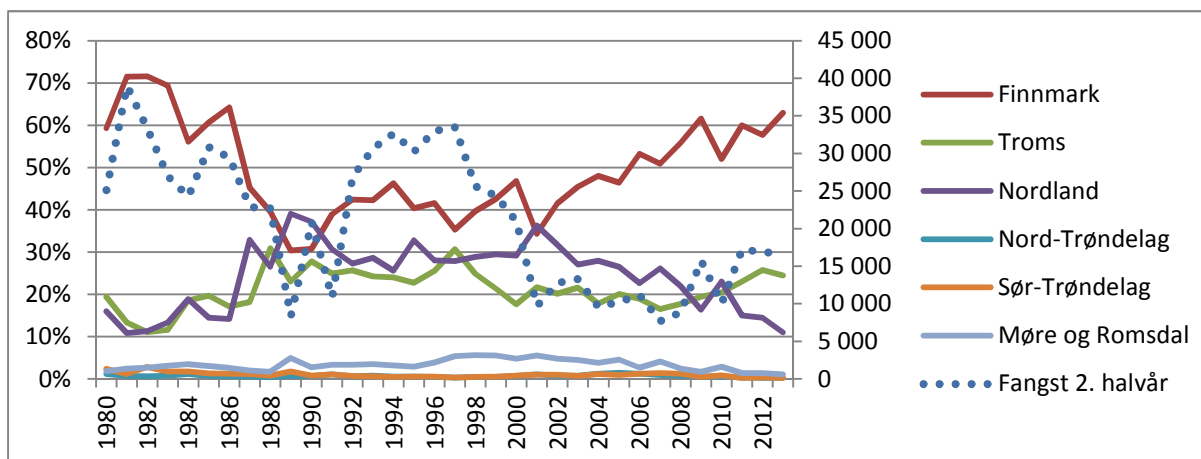
Figur 11: Landinger andre halvår og andel landinger per fylke.



Andelen landet torsk andre halvår var vesentlig større i Finnmark i første del av 80-tallet enn den er i dag. Mot slutten av 80-tallet reduseres imidlertid andelen ned til et nivå som ligner dagens, i takt med lavere totalfangster andre halvår. Økte torskefangster andre halvår de siste årene har gitt seg utslag i større andeler til Troms og Finnmark, mens Nordland og Møre og Romsdal har fått reduserte andeler.

Figuren nedenfor viser fylkesvis fordeling av torskelandinger andre halvår på strekningen Finnmark-Møre og Romsdal, men kun for fartøy under 28 meter.

Figur 12: Landinger andre halvår og andel landinger per fylke fra fartøy under 28 meter.

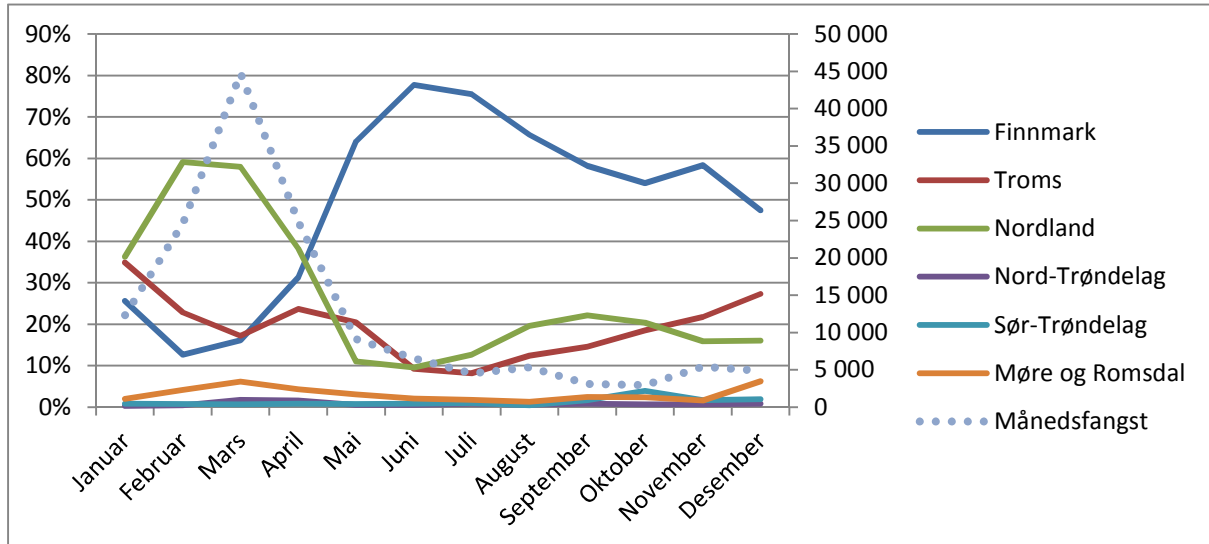




Når vi ser bort fra fartøy over 28 meter, forsvinner landingene i Møre og Romsdal nesten helt. Finnmark trer dessuten frem som et enda mer dominerende landingsfylke andre halvår.

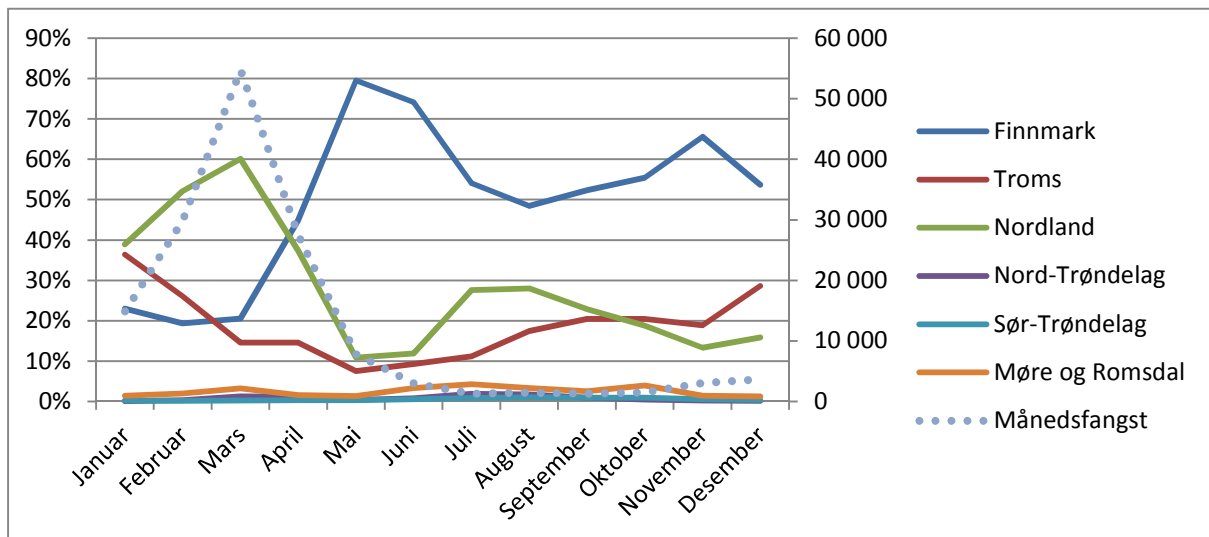
Figuren nedenfor viser fylkesvis gjennomsnittlig andel av samlede fangster landet av fartøy under 28 meter i perioden 1980-89.

Figur 13: Gjennomsnittlig andel torskelandinger per måned fordelt på fylker 1980-89.



Figuren nedenfor gir tilsvarende oversikt for perioden 2004-2013.

Figur 14: Gjennomsnittlig andel torskelandinger per måned fordelt på fylker 2010-13..



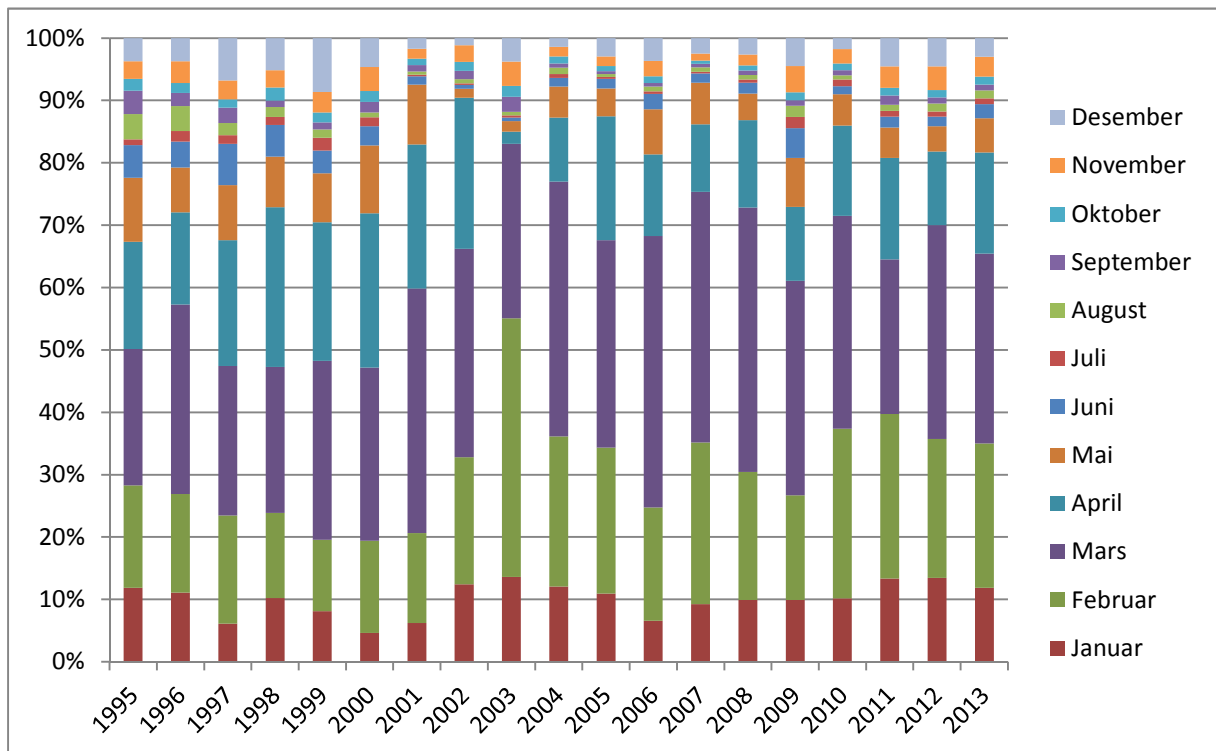
Hvis vi sammenligner de to periodene, ser vi blant annet at en større andel av torskefangstene på 80-tallet ble landet i Finnmark i juli-august, mens landingene i Nordland lå lavere. Troms hadde noe høyere andel av fangstene i april-mai. Totalbildet synes likevel å være at den fylkesvise fordelingen under det frie kvoteregimet på 80-tallet fremtrer som nokså lik fordelingen de siste ti årene. Årlig gjennomsnittsfangst i disse to periodene er også nokså lik, for 1980-89 er den på ca. 149 tusen tonn, for 2004-13 er den ca. 150 tusen tonn.

*Landingsmønster og innføring av fartøykwooter uten overregulering for de større kystfartøyene.*

På slutten av 1990-tallet ble torskekvotene til kystfartøyene fastsatt med betydelige overregulering ved årets start, samtidig som deler av gruppekvoten ble avsatt til fisket senere på året (periodisert). Utover på 2000-tallet ble overreguleringen gradvis redusert til noen få prosent for de større fartøyene.

Figuren nedenfor viser torskefangster fordelt på landingsmåned i perioden 1995-2013 for konvensjonelle fartøy mellom 15 og 28 meter.

Figur 15: Andel torskelandinger per måned for fartøy mellom 15 og 28 meter 1995-2013.



På slutten av 90-tallet ble omkring 70 % av torskefangstene landet i løpet av årets fire første måneder. I samme periode som overreguleringen reduseres, øker denne andelen, og den blir liggende på gjennomgående over 80 %. Det er vanskelig å si hvilken effekt endringen i overreguleringen har hatt i et årsaksbilde som må sies å være meget sammensatt.

Landingene er sterkere preget av sesongtoppen i fisket i dag enn før 2000-tallet, og slik sett har ikke reduksjonen i overreguleringen før til en utjevning av fisket. Det kan likevel ikke ses bort fra at denne fartøygruppen ville hatt en enda mer markert sesongtopp uten fartøykvoter.

### Oppsummering

Med grunnlag i gjennomgangen ovenfor kan det sies at landingene av torsk gjennom året varierte betydelig i tiåret før kvotereguleringen ble innført for kystfartøy rundt 1990. Det ble imidlertid landet en større andel andre halvår enn det som følger av dagens landingsmønster, både når tilgjengeligheten var god og når den var dårlig.

En endring av kvoteåret for kystflåten innebærer at mangel på kvote ikke vil være et hinder for fiske torsk utover høsten. På den annen side vil et kvoteår som avsluttes i juni /august i seg selv gi et insentiv til å utnytte kvotene fullt ut i hovedsesongen første halvår, fordi eventuelle restkvoter går tapt når det nye kvoteåret starter. Det er likevel en rekke andre og til dels ukjente variabler som påvirker landingsmønsteret, og det er derfor svært vanskelig å kvantifisere effekten av en omlegging. En eventuell økning av torskefangstene andre halvår vil mest sannsynlig i all hovedsak bli landet i Finnmark og Troms, og til en viss grad i Nordland, men med små endringer lenger sør.

#### *Administrative utfordringer*

I det følgende skal vi omtale en del administrative utfordringer ved en eventuell omlegging av kvoteåret, herunder spørsmålet om starten på kvoteåret. Med administrative utfordringer mener vi i her utfordringer ikke bare for den norske forvaltningen men også til næring, havforskning og internasjonale samarbeidspartnere.

Vi vil først peke på at fisket etter torsk henger tett sammen med fisket etter hyse, noe utfordringene med de siste års økende ubalanse mellom torskekvotene og hysekvotene for kystflåten har illustrert. Det bør derfor ikke innføres ordninger som øker forskjellen mellom det kvotemessige grunnlaget for å drive fiske etter torsk og fiske etter hyse. Seifisket bør også inkluderes dersom kvoteåret endres for torsk (og hyse).

De administrative utfordringene som må håndteres i arbeidet med å fastlegge reguleringene for fisket etter torsk, hyse og sei kan beskrives punktvis med følgende stikkord:

- Råd fra ICES
- Kvoteforhandlinger med Russland
- Kvotebytte med andre land – tredjelandskvoter
- Reguleringsmøte, utarbeidelse og fastsettelse av forskrift

I tillegg vil endring av kvoteåret kunne berøre forhold som har med industrien å gjøre, generering av kvoter i Fiskeridirektoratets kvoteregister, statistikk (tidsserier) mv.

#### *Kvoterådgiivningen fra ICES.*

Rådet for torsk, hyse og sei blir tradisjonelt kunngjort på vårparten, dvs. i begynnelsen av juni. Innenfor gjeldende regime vil rådet derfor være kjent før oppstart av nytt kvoteår 1. juli eller 1. september.

Havforskningsinstituttet har tidligere påpekt at en endring av kvoteåret vil medføre ekstra arbeid i datainnsamling og beregninger. Det vil være minst problematisk med start 1. september, ettersom dette tidspunktet er mest forenlig med tidspunktene for gjennomføring av forskningstokt på torsk og hyse i nord. Russiske tokt gjennomføres senhøstes, og norske tokt i februar-mars. Et kvoteår som starter betydelig tidligere ville gjøre det svært vanskelig å utnytte de nyeste toktdataene i bestandsberegningene.

På forespørsel fra Fiskeridirektoratet uttaler Havforskningsinstituttet at det vil være vanskelig å flytte tidspunktet for rådgivningen mer enn 1-2 uker frem, fordi Lofoten-toktet bør være med i bestandsvurderingene.

#### *Kvoteforhandlinger med Russland*

Kvoteforhandlingene med Russland foregår i oktober hvert år. Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at endring av kvoteår har vært tema i Den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon. En samlet næring bør stille seg bak et slikt forslag, og prosessen vil antakelig være lang og krevende. Arbeidet forutsetter at partene er enige.

Dersom kvoteåret flyttes til 1. juli, evt. 1. september, bør forhandlingene med Russland vurderes å flyttes frem i tid. Et mulig alternativ er at det settes foreløpige kvoter i de respektive fiskeslag som justeres når de endelige kvotene er på plass.

Havforskningsinstituttet har imidlertid påpekt at det ikke kan gis råd om loddekvoten for Barentshavet før det årlige toktet som gjennomføres den første uken i oktober. Dersom forhandlingene flyttes frem i tid vil man da måtte ha ekstra forhandlinger/konsultasjoner for å ordne det.

#### *Kvotebytte med andre land – tredjelandskvoter*

Per i dag har Norge to fiskeri som ikke følger kalenderår: Fangst av kongekrabbe og fisket etter lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen.

Frem til 2007 ble kongekrabbe forvaltet i fellesskap med Russland. Etter dette ble Norge og Russland enige om å forvalte bestanden hver for seg i sine respektive soner. Det foregår ikke noe kvotebytte med kongekrabbe.

Når det gjelder lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen, så har man gjennom trepartsavtalen mellom Grønland, Island og Norge blitt enige om at kvoteåret for lodde starter 20. juni og varer til og med 30. april påfølgende år. Når det gjelder adgang til islandsk sone er Norge bilateralt begrenset med en sluttdato 15. februar. Gjennom smutthullavtalen bytter Norge og Island torsk og lodde. Norge gir torsk til Island, dette kvantumet følger kvoteåret for torsk (1. januar - 31. desember) mens kvantumet for lodde følger kvoteåret for lodde iht. bilateral avtale med Island (20. juni til og med 15. februar).

Per i dag bytter Norge torsk, hyse og sei med EU, Grønland og Færøyene. Grønland og Færøyene kan i tillegg fiske deler av kvotene tildelt av Russland i NØS. Island bytter til seg torsk gjennom smutthullavtalen. Tradisjonelt fisker Grønland og Island i norske farvann første halvår. Med unntak av sei fisker Færøyene også primært første halvår. Kvoteforhandlingene med disse nasjonene foregår tradisjonelt i november og desember.

Endring av kvoteår på nasjonalt nivå vil medføre problemer mht. forhandlinger med andre land. Spørsmål her vil være hvordan dette skal administreres. Et alternativ kan være at landene får foreløpige kvoter i forkant av forhandlingene, eventuelt kun anledning til å fiske

torsk første halvår, noe som vil føre til økt press på markedet i de månedene der det er en målsetting å dempe innsatsen.

Norsk arktisk torsk er viktig i flere kvotebytteavtaler, bl.a. med EU. Der balanseres det kvantum som EU får av torsk mot arter som EU gir i Nordsjøen, vest for 4N og ved Grønland. Alle disse er regulert med utgangspunkt i kalenderåret. Dersom torsk skal følge en annen 12-månedersperiode, vil disse forhandlingene blir vanskelige i og med at kvote må settes for en art som er viktig i byttet, mens en ikke har oversikt over mulighetene for motytelse.

#### *Reguleringsmøte, utarbeidelse av forslag og fastsettelse av forskrift*

Per i dag arrangerer Fiskeridirektoratet reguleringsmøte to ganger i året der man gjennomgår forslag til regulering neste kvoteår. Reguleringsmøtet holdes i begynnelsen av juni og i begynnelsen av november. Det alt vesentlige av reguleringene forberedes og utarbeides i forbindelse med novembermøtet. Per i dag har man på torsk, hyse og sei ca to måneder fra reguleringsmøtet blir holdt til et nytt kvoteår starter. På bakgrunn av innspill fra høringsmøte evt. høringsnotat utarbeider Fiskeridirektoratet forslag til forskrift vedrørende regulering av fisket neste kvoteår som sendes til Nærings- og fiskeridepartementet. Forskriften blir så drøftet og fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Dersom kvoteåret skal flyttes til 1. juli vil man måtte ha et høringsmøte tidligere, da det vil bli for knapp tid til etterarbeid både i Fiskeridirektoratet og i Nærings- og fiskeridepartementet. Dette gir igjen behov for at ICES må komme med råd tidligere.

En oppstart av kvoteår per 1. september vil kunne fremstå som mer hensiktsmessig. Da har man også tatt hensyn til at det skal avvikles ferie i løpet av sommermånedene. Med dagens bemanning vil imidlertid en avvikling av lovbestemt ferie innenfor ferielovens bestemmelser by på utfordringer.

#### *Generering av kvoter i Fiskeridirektoratets kvoteregister*

Per i dag har man i Fiskeridirektoratets registre to fiskeri som ikke følger kalenderår; kongekrabbe og lodde ved Grønland, Island og Jan Mayen. Eksisterende kvoteregister håndterer denne problemstillingen.

#### *Sluttseddelsystemet*

Endring av kvoteår vil gjøre det nødvendig å tilpasse sluttseddelsystemet, og dette arbeidet vil berøre både Fiskeridirektoratet, salgslagene og fiskekjøperne. Det vil spesielt være behov for å håndtere landinger som vil omfatte arter med ulike kvoteår. Slike landinger må enten registreres slik at arter som følger kalenderåret og arter som følger et annet kvoteår føres på ulike sedler. Alternativt kan det innføres et system der kvoteåret registreres på hver enkelt linje på sluttseddelen. Det vil være en fordel i denne sammenheng om en eventuell endring av kvoteåret omfatter alle bunnfiskarter nord for 62°N.

## *Statistikk*

På Island førte omlegging av kvoteåret til brudd i tidsserier og annen informasjon som vanskeliggjorde sammenligninger mellom år og perioder. Man må påregne samme effekt i Norge.

### *Administrative kostnader for næringen*

Det er i tidligere vurderinger foretatt av departementet vedrørende endring av kvoteår, vist til at en slik justering vil bidra til høyere administrative kostnader for næringen fordi sammenfall av regnskapsår og kvoteår er mer kostnadseffektivt. Det blir videre vist til at det vil være vanskelig for fiskerinæringen å forholde seg til forskjellige kvoteår alt etter hvilke fiskeslag som blir fisket.

### *Betydning for andre reguleringer*

Det intense fisket på torsk første halvår foregår i hovedsak på skrei, og en dreining mot fiske andre halvår vil medføre et større uttak av kysttorsk. Dette er også noe Havforskningsinstituttet har uttykt bekymring for. En reduksjon i gytebestanden for kysttorsk vil etter gjenoppbyggingsplanen departementet har vedtatt måtte møtes med strengere reguleringstiltak for å redusere dødeligheten i kysttorskbestanden(e).

### *Erfaringer fra Island*

Fra og med 1. januar 1990 ble kvoteåret ("fiskeriåret") på Island endret fra å følge kalenderåret til å gjelde fra 1. september til 31. august etterfølgende år. Dette gjelder bunnfiskarter, der totalkvoter skal fastsettes senest 1. august hvert år. For andre arter skal totalkvoter fastsettes i god tid før vedkommende sesong starter.

I arbeidet med å forberede nødvendige regelverksendringer ble det lagt til grunn at endringen ville innebære betydelige endringer for rådgivningsprosessen, der Havforskningsinstituttet må ha rådgivningen klar før 1. august. Videre ville den første perioden bli krevende, da kvoter skulle gis for de første åtte månedene i 1991.

Det ble pekt på flere fordeler med omleggingen:

- De aller fleste fiskesesongene ville falle innunder denne perioden. Dermed ville de bli mindre behov for å sette regler for enkelte fiskerier.
- Det ville redusere fangsttopper om sommeren, som ikke var tilpasset industriens behov, bl.a. fordi fisken ofte var av dårligere kvalitet. Fisket er ofte godt om sommeren, men fisken er mindre egnet til å bli produsert, og det var vanskelig for industrien å ta i mot store kvanta pga. avvikling av sommerferier. Ved å starte fiskeriåret 1. september ville det bli mindre kvoter igjen om sommeren enn ellers. Alt dette ville da bidra til økt verdiskapning.

- Planlegging og vurdering av økonomiske forutsetninger ville være enklere dersom kvotene foreligger tidlig om høsten.

Fiske etter følgende arter faller under kvoteåret 1. september til 31. august: Torsk, uer, hyse, sei, blåkkeite, steinbit, gapeflyndre, rødspette, sandflyndre, brosme, lange, lomre, breiflabb, sjøtunge, sjøkreps og islandsk sommergytende sild. Det fastsettes avvikende kvoteår for en del mindre fiskerier, som fisket etter rognkjeks.

For arter som er gjenstand for internasjonale forhandlinger gjelder kalenderåret.

Fiskeriene på Island har alltid vært karakterisert ved en stor grad av vertikal integrering, der fangst og produksjon er sett i sammenheng. Samtidig som kvoteåret ble flyttet ble det innført vesentlige endringer på flere områder. For eksempel ble en opsjon som ga mulighet for trålere å delta i et innsatsregulert fiske avviklet og et helhetlig kvotesystem for hele flåten ble innført der kjøp og salg av kvoter ble tillatt, permanent eller innen året. Videre var det mulig å flytte kvoter mellom fiskeriår. Dette åpnet for en storstilt strukturendring av fiskerisektoren, som har ført til større bedrifter, som har lagt vekt på å se fangst og produksjon i en helhet, der produksjonens behov for råstoff styrer utøvelse av fisket. Det tradisjonelle fisket om våren, der garnfiske var dominerende, er nå så og si forsvunnet, nå er det trål og linefiske dominerer. Disse endringene i struktur, og muligheter for å flytte kvoter mellom fartøy, har hatt større betydning for å redusere styrtfisket om sommeren enn flytting av kvoteåret.

Trålfiske har alltid vært av stor betydning i fisket etter bunnfisk ved Island. Fiskeriåret 2012/2013 ble 47 % av torsken tatt med trål og 44 % av hyse tatt med trål. Line er det nest viktigste redskapet, med 32 % av torsken og 43 % av hysen.

Omlegging av fiskeriåret skapte problemer siden det betydde brudd i tidsserier med statistikk og annen informasjon, og vanskeliggjorde sammenligning mellom år og perioder.

Fiskeridirektoratet har ikke lyktes i å oppdrive noen rapport som evaluerer effekten av flytting av kvoteåret til 1. september.

### *Avslutning*

Hovedbegrunnelsen for å endre kvoteåret er en målsetting om å redusere sesongtoppen første halvår, og å oppnå et jevnere landingsmønster i torskefiskeriet. Konsekvensene av en slik endring er imidlertid etter vår oppfatning beheftet med stor usikkerhet, samtidig som en omlegging vil medføre et betydelig administrativt arbeid. Det er dessuten andre reguleringstiltak som kan bidra til en utjevning av torskefisket i nord, for eksempel ferskfiskordningen.

På grunnlag av de vurderinger vi har vært i stand til å foreta ut fra tilgjengelig materiale, er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at det ikke er tilrådelig å endre kvoteåret.

Med hilsen

Stein-Åge Johnsen  
seksjonssjef

Trond Ottemo  
seniorrådgiver

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskrevet signatur.*



**Mottakerliste:**

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO  
Elisabeth Norgard Gabrielsen